

**СИЛАБУС ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ
«Ціннісні компетенції фахівця»**

Ступінь освіти	<u>Бакалавр</u>
Освітня програма	<u>«Історія та археологія»</u>
Тривалість викладання заняття:	<u>5-6 чверті</u> <u>осінній семестр</u>
лекції:	<u>2 години на тиждень</u>
практичні роботи:	<u>2 години на тиждень</u>
Мова викладання	<u>українська</u>
Кафедра, що викладає	<u>Філософії і педагогіки</u>

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:
<https://do.nmu.org.ua/course/index.php?categoryid=47>

Викладач: Матвєєва Катерина Вікторівна
Асистент кафедри філософії і педагогіки,
Кандидат філософських наук.
E-mail: matvieieva.k.v@nmu.one

Консультації проводяться
Вівторок, 14.30- 16.00, ауд.116.
Лекції та практичні заняття проводяться
Відповідно до розкладу

Викладач: Хміль Тетяна Володимирівна
Доцент кафедри філософії і педагогіки,
Кандидат філософських наук.
E-mail: khmil.t.v@nmu.one

Консультації проводяться
Вівторок, 14-00 -15-00, ауд.116.
лекції та практичні заняття проводяться відпо-
відно до розкладу

1. Анотація до курсу

Ціннісні компетенції фахівця – Нормативна дисципліна навчального плану підготовки бакалаврів за спеціальністю 032- Історія та археологія. Дисципліна складається з двох змістовних модулів. Перший модуль «Культура в соціальному вимірі людини» присвячена опануванню проблем культури як фундаментального простору здійснення буття людини. Другий модуль «Критичне мислення» присвячений опануванню філософського досвіду людства як ціннісної основи формування свідомості сучасного фахівця. Через знання щодо основ культур й філософії формуються ціннісні компетенції, які забезпечують світоглядну, комунікативну, етичну та естетичну основу сучасної особистості.

Модуль 1 спрямований на досягнення низки результатів навчання, серед яких: здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями, працювати в команді та автономно, використовувати культурний досвід людства при виборі найбільш оптимальної моделі поведінки у повсякденному житті та професійній діяльності, вміння сформулювати світоглядні і громадянські якості фахівця, його морально-етичні цінності та загальнокультурну підготовку.

Модуль 2 спрямований на досягнення, крім вище названих, такого результату навчання: спираючись на фундаментальні філософські знання, бути здатним чітко усвідомлювати свої мотиви професійної діяльності та об'єктивні обґрунтування політичних поглядів, вміння використовувати наукову методологію при аналізі явищ соціокультурної реальності. Тут розглядаються питання: процес виникнення й розвитку філософського світогляду, його сутність, структура, історичні типи, основні риси цих типів, специфіка й розвиток філософського світогляду. Необхідним елементом структури світогляду є цінності, які з появою філософського типу світогляду стають предметом філософського осмислення.

Вивчення курсу може допомогти молодому фахівцю в формуванні власної життєвої позиції, заснованої на осмисленій системі цінностей. Набуті при вивченні цього курсу знання дають успішно здійснювати комунікацію у фаховій сфері.

1. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни - формування загальних компетенцій відповідно до соціокультурних вимог професійної діяльності фахівця.

Завдання курсу:

Ознайомлення із світоглядними основами культурних епох та еволюційному розвитку соціокультурних принципів побудови суспільства

Усвідомлення цінностей культурного досвіду людства та його проявів в сфері науки, освіти, мистецтва, моралі.

Ознайомлення із історико-філософськими закономірностями формування критичного мислення на підставі фундаментальних основ європейської філософії.

Опанування основами філософської методології як інструменту професійної діяльності та об'єктивного обґрунтування політичних поглядів

Оволодіння стратегіями ефективної комунікації та морально-етичними нормами

побудови професійній діяльності

2. Результати навчання

РН-3 Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи та методи історичного пізнання, основні типи і віди історичних джерел.
РН- 8 Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.

3. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
МОДУЛЬ №1. КУЛЬТУРА В СОЦІАЛЬНОМУ ВИМІРІ ЛЮДИНИ
1.Культура в житті людини і суспільства
1. Феномен культури, її сутність і роль у житті соціуму 2. Субект і об'єкт культури. Людина як творець інтелектуального продукту та штучного середовища. Форми духовної культури 3. Співвідношення понять «культура» і «цивілізація» 4. Історична типологія культури
2.Основні етапи розвитку світової культури
1.Соціокультурна динаміка 2.Культура давніх цивілізацій Сходу 3.Феномен античної культури 4. Шляхи розвитку європейської культури від Середньовіччя до індустріальної доби
3.Українська культура у світовому контексті
1. Особливості розвитку української культури 2. Дискусії щодо витоків української культури 3. Давні культури на теренах України 4. Культура Русі та українського козацького бароко як «золоті етапи» вітчизняної культури 4. Класики української літератури, музики, образотворчого мистецтва (19-поч. 20 ст.)
4. Основні тенденції розвитку сучасної європейської та української культури
1. «Присмерк Європи» О. Шпенглера та спроби подолати цивілізаційну кризу; комуністична та фашистська альтернатива, «суспільство загального щастя» та його криза на початку 21 ст. 2. Глобалізаційні процеси та соціокультурні трансформації 3. Постмодернізм. Масова та елітарна культура. Субкультури
МОДУЛЬ 2. Критичне мислення
5. Філософія як важлива складова культури.
1.1. Філософія та її предмет. 1.2. Філософія як особлива форма суспільної свідомості. 1.3. Філософія як інструмент критики старих та вироблення нових цінностей.
6. Проблема цінностей у досократівській філософії.
1. Теоретичне мислення як нова цінність. 2. Філософські погляди Геракліта. Етичні висновки, які впливають із його вчення. 3. Етичні погляди Демокріта. 4. Проблема людських цінностей у поглядах софістів.

7. Сократ та сократичні школи.
<ol style="list-style-type: none"> 1. Софісти і Сократ. 2. Платон та його вчення. 3. Вчення Антисфена. Кінізм, його вплив на філософію стоїцизму. 4. Розуміння цінностей у філософії Арістіппа.
8. Зміни розуміння людських цінностей у філософії доби Середньовіччя, Відродження та Нового часу.
<ol style="list-style-type: none"> 1. Розуміння людини та її призначення в середньовічній філософії. 2. Зміна акцентів у філософії доби Відродження. 3. Утвердження нових цінностей у період Нового часу.
9. Розуміння цінності людини в класичній німецькій філософії. Класична німецька філософія і сучасна європейська філософська думка.
<ol style="list-style-type: none"> 1. Розуміння людини у філософії І. Канта. Категоричні імперативи І. Канта. 2. Місце людини у філософії Гегеля. . 3. Спроба подолання відчуження людини у філософії Л. Фейєрбаха та К. Маркса.
10. Лекція: 6. Сучасна етична та антропологічна філософія. Проблема етичних цінностей у філософії етицизму.
<ol style="list-style-type: none"> 1. Основи філософії етицизму. Наука та етичні цінності. 2. Основні принципи антропологічної філософії.
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
Модуль 1
<ol style="list-style-type: none"> 1. Культура як соціальне явище. Форми духовної культури <ol style="list-style-type: none"> 1. Міф і релігія– історичні форми культурної свідомості 2. Мистецтво, його специфіка, види та значення в житті людини 3. Ідеологія і культура. Мистецтво на службі режиму 4. Наука як форма культури. Науково-технічний прогрес і культура 5. Університетська освіта. Історія освіти в Русі-Україні. Становлення вищої освіти в Україні: Острозька та Києво-Могилянська академія 6. Роль національної мови в розвитку культури. Українська мова як історична категорія: процеси русифікації, мовна політика на сучасному етапі 2. Українська культура на шляху до суверенності <ol style="list-style-type: none"> 1. Шляхи розвитку української культури в 20 ст. 2. Процеси декомунізації та становлення національної самосвідомості в українській культурі періоду незалежності 3. Визначні події, імена в полі сучасної української культури 4. Україна в діалозі культур сучасного світу. Кримськотатарська культура 5. Видатні діячі культури української діаспори 3. Художня культура 20 ст.: модернізм і постмодернізм <ol style="list-style-type: none"> 1. Криза ідей Просвітництва та нові тенденції в художній культурі кін. 19-20 ст. 2. Стил модерн та нові напрямки модернізму 3. Авангардні течії в європейському та українському мистецтві 4. Постмодернізм як новий етап світової культури і мистецтва
Модуль 2
<ol style="list-style-type: none"> 4. Філософія як важлива складова культури. <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософія та її предмет. 2. Філософія як особлива форма суспільної свідомості. 3. Філософія як інструмент критики старих та вироблення нових цінностей. 5. 2. Філософська думка в Україні.

1. Методологічні основи історії української філософії.
2. Філософські погляди мислителів Давнього Києва та доби Відродження.
3. Філософська думка в Києво-Могилянській академії. Філософія Г.С. Сковороди.
- 6. Розуміння людини в класичній німецькій та сучасній європейській філософії.**
 1. Розвиток національної ідеї в українській філософії.
 2. Українська філософія в умовах СРСР і української діаспори.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом. Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складає не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні	
30	70	30	100

Практична робота полягає у підготовці наукових текстів та публікації тез на одну з запропонованих викладачем тем, виконання ін. практичних завдань.

Теоретична частина оцінюється за результатами оцінювання контрольної роботи, яка містить 3 запитання, кожне з яких оцінюється 10 балами.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи

Підсумкова робота передбачає виконання контрольної роботи (разом 30 балів). У разі використання технології дистанційної освіти усне опитування за темами контрольної роботи може проводитися з використанням інструментів Office 365, Teams та Zoom.

Правильна відповідь **кожного питання** оцінюється 10 балами, а саме:

- **9-10 балів** – відповідь правильна, точна;
- **7-8 балів** – відповідь правильна, складає 80%;

- **5-6 балів** – відповідь не повна, складає 50%;
- **4-2 бали** – відповідь складає 20-40%;
- **1 бал** – відповідь неправильна повністю;
- **0 балів** – відповіді немає.

6.4. Критерії оцінювання практичної роботи

Практична робота передбачає аналітичне опанування філософської та культурологічної літератури та виконання практичних завдань у вигляді аналізу першоджерельних робіт, творчих самостійних завдань, систематизації реферованої літератури, кожне з яких оцінюється по 10 балів.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності регламентується "Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us/documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація) робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач зобов'язаний у такому випадку видати інше індивідуальне завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Усі письмові запитання до викладача щодо навчальної дисципліни можуть надсилатися на персональну корпоративну електронну пошту, на платформу Teams та на вайбер викладача.

7.3. Політика щодо перекладання

Роботи, які надано викладачеві для перевірки із порушенням термінів, оцінюються нижчими балами. Перекладання відбувається із дозволу декана у разі поважної причини (наприклад, хвороба).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням, він має право опротестувати виставлену оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти відвідування занять є обов'язковим. Причиною невідвідування занять є хвороба, участь в університетських заходах, навчання за індивідуальним графіком та академічна мобільність, що задокументовано. Про причину відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача особисто або через старосту та самостійно надолужити пропущений матеріал.

У разі міжнародної чи карантинних умов мобільності навчання може відбуватись в он-лайн режимі.

8. Література МОДУЛЬ 1:

Основна

1. Шабанова Ю.О. Філософія культури. Д.:Ліра, 2019.
2. Культурологія. / Під редакцію А. Конверського. К.: Фоліо, 2013
3. Шабанова Ю.О., Тарасова Н.Ю., Дичковська О.Я. Історія української культури: навч. посіб. для студ. усіх спец. денної та заочної форм навчання. Д.: НГУ, 2012.
4. Культурологія. Українська та зарубіжна культура / Ред. М. Заковича. К., 2013.
5. Яртісь А.П., Мельник В.І. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. Львів, 2005.

Допоміжна

1. Бокань В., Польовий Л. Історія культури України. К.: МАУП, 1998.
2. Гуревич А. Я., Категории средневековой культуры. М., «Искусство», 1972.
3. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. К.: Либідь, 1999.
4. Кормич Л., Багацький В. Культурологія (історія і теорія світової культури ХХ століття). Харків, 2002.
5. Культурологія / Упоряд. О.І. Погорілий, М.А. Собуцький. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005.
6. Левчук Л.Т., Гриценко В.С. та ін. Історія світової культури. Культурні регіони. К.: «Либідь», 2000.
7. Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури. К.: АТ «Обереги», 1992.
8. Меднікова Г.С. Українська і зарубіжна культура ХХ ст. Навч. посібник. К.: Знання, 2002.
9. Огієнко Іван. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. К.: Фірма «Довіра», 1992.
10. Попович М. Нарис історії культури України. К., 1999.
11. Українська культура / Ред. Д. Антоновича. К., 1993.
12. Шевнюк О. Культурологія. К.: Знання-Прес, 2007.

МОДУЛЬ 2:

Основна

1. Вступ до філософії : навч.-метод. посіб. / Владленова І.В.; Годзь Н.Б.; Городиська О.М. та ін.; за ред. Городиської О.М.; Дольської О.О. Х. : НТУ «ХП», 2018.
2. Данильян О.Г. Дзьобань О.П. Філософія. Харків: Право, 2019 р.

Допоміжна

1. Александрова О. В. Філософія Середніх віків та доби Відродження. - К., 2002.
2. Бичко І.В. та ін. Історія філософії: Підручник для студентів вищих закладів освіти.-Київ: Либідь, 2001.
3. Володимир Кондзьолка. Історія середньовічної філософії. - Львів: Світ, 2001.
4. Горський В.С. Історія української філософії: Курс лекцій.- Київ: Наукова думка, 1996.- 286 с.
<http://thales2002.narod.ru/hortyt.html>
5. Громов В.Є., Тарасова Н.Ю. Історія філософії в питаннях і відповідях. Навч. посібник. Дн., НГУ, 2016.

6. Кондзьолка, В.В. Історія середньовічної філософії: навчальний посібник / В.В. Кондзьолка. Львів: Світ, 2001.
7. Лузан А. О. Вступ до філософії. – Центр учбової літератури, 2013. – 136 с.
https://pidruchniki.com/1445112748969/filosofiya/vstup_do_filosofiyi
http://library.kpi.kharkov.ua/files/new_postupleniya/fildan.pdf
22. Огородник І.В., Русин М.Ю. Українська філософія в іменах: Навчальний посібник.- Київ: Либідь, 1997.- 327 с.
23. Паславський І.В. З історії розвитку філософських ідей на Україні в кінці XVI- першій третині XVII ст.-Київ: Наукова думка, 1984.- 128 с.
8. Петрушенко В.Л. ПЗ12 Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації.2-е видання, виправлене і доповнене - К.: "Каравела"; Львів: "Новий світ-2000", 2002.
- 544 с. http://shron1.chtyvo.org.ua/Petrushenko_Viktor/Filosofia_Kurs_lektsii.pdf
9. Філософія: Хрестоматія. Від витоків до сьогодення.
<https://pidruchniki.com/1584072037663/filosofiya/filosofiya>
10. Хамітов Н., Л. Гармаш, С. Крилова. Історія філософії: Проблема людини та її меж. – Київ КНТ 2016. — 396 с.
http://shron1.chtyvo.org.ua/Khamitov_Nazip/Istoriia_filosofii_problema_liudyny_ta_ii_mezh_Vstup_do_filosofskoi_antropolohii_iak_metaantropolohi.pdf
11. Чижевський Дмитро. Нариси з історії філософії на Україні.- Київ: Оріє, 1992.- 229 с.
<http://thales2002.narod.ru/cyzhtyt.html>